

సముద్రస్నాన విధి

సింధు తీరం ప్రాప్య,⁽¹⁾

సముద్రతీరమును చేరవలెను.

తత్ర ధనుర్బాణౌ లిఖిత్వా,

అచట (ఇసుక/మట్టిలో) ధనుస్సును,

బాణమును వ్రాయవలెను.

తన్మధ్యే ఇదం శ్లోకం లిఖిత్వా - వాటిమధ్యలో ఈ క్రింది శ్లోకమును
లిఖింపవలెను-

శ్లో॥ రఘువీర పదాంభోజ పవిత్రీకృత పాంసవే ।

దశకంఠ శిరచ్ఛేద హేతవే సేతవే నమః ॥

పురాణాచమనం కృత్వా⁽²⁾ । తతః స్మృత్యాచమనం కృత్వా ॥

ప్రాణానాయమ్య ॥ (పురాణాచమనము చేసి, పిమ్మట స్మృత్యాచమనమును చేయవలెను. పిదప ముమ్మారు ప్రాణాయామమును చేయవలయును. ఆ తర్వాత సంకల్పమును చెప్పవలెను.)

---

1. అశ్వత్థసాగరౌ సేవ్యా । న స్పృష్టవ్యా కదాచన ।

అశ్వత్థం మందవారే తు । సాగరం పర్వణి స్పృశేత్ ॥

(అనగా - రావించెట్టు, సముద్రము అను ఈ రెండూ సేవింపదగినవి. కాని, వాటిని ముట్టరాదు. అయితే శనివారమునాడు రావించెట్టును, పున్నమి, అమావాస్యలయందు సాగరమును స్పృశింపవచ్చును.)

2. అత్ర సముద్రోదకే నాచమనం న కార్యం । కింతు । ఉదకాంతరేణైవ ॥

తథాచోక్తం అక్షారాభిరద్భిరాచామే దితి ॥ (అనగా - సముద్ర ఉదకము ఉప్పునీటితో కూడినది. కనుక అట్టి సముద్రజలముతో ఆచమనము చేయరాదు. వేరే జలముతో ఆచమనము చేయవలెనని చెప్పబడినది.) తత్రైవాచమన యోగ్యస్థలాని :

శ్లో॥ గోకర్ణే చ ప్రభాసే చ గంగాసాగర సంగమే । జగన్నాథే రామసేతావహ్నా

వాచమనం చరేత్ ॥ (అనగా - గోకర్ణక్షేత్రమునందు, ప్రభాసక్షేత్రమునందు,

గంగాసాగర సంగమ స్థలమునందు, జగన్నాథ క్షేత్రమునందు, సేతువుయందు

సముద్రజలముతో ఆచమనము చేయవచ్చును.)

..... ఏవంగుణ విశిష్టే శుభేఽభ్యుదయ ముహూర్తే శ్రీపరమేశ్వర
ముద్దిశ్య । శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం । సింధుస్నాన మహం కరిష్యే ॥ ఇతి
సంకల్ప్య (అని సంకల్పము చేయవలెను.)

శ్లో॥ కేతవే రామచంద్రస్య మోక్షమార్గైకహేతవే ।

సీతాయా మానసాంభోజ భానవే సేతవే నమః ॥

శ్లో॥ యానికానిచ పాపాని ..... రక్ష రక్ష జనార్దన ॥⁽¹⁾

ఇతి ఆత్మప్రదక్షిణ త్రయం కృత్వా ॥ (పై శ్లోకములను పఠించుచు
ముమ్మారు ఆత్మప్రదక్షిణము చేయవలెను.)

(మంత్ర:-1)

స॒ము॒ద్రా॒య॒ వ॒యు॒నా॒య॒ సిం॒ధూ॒నాం॒ ప॒త॒యే॒ నమః॑ । న॒దీ॒నా॒గ్ం స॒ర్వా॒సాం॒
పి॒త్రే॑ జ॒హృ॒తా వి॒శ్వక॑ర్మణే వి॒శ్వా॒హ్ని॒మర్త్య॑గ్ం హ॒విః॑ ॥ (ఇతి నమస్కృత్య॥
(అని సముద్రునకు నమస్కరింపవలెను.)

రత్నహరీతక సహితాని యజ్ఞోపవీతాని సింధౌ ప్రక్షిప్య ॥ (రత్నహరీతక
ఫలసహితములగు యజ్ఞోపవీతములను సముద్రమునందు సమర్పింపవలెను.)

శ్లో॥ పిప్పలాదాత్పముత్పన్నే కృత్యే లోకభయంకరే ।

పాషాణం తే మయాదత్త మాహారాథం ప్రకల్ప్యతామ్ ॥

ఇతి పాషాణం సింధౌ ప్రక్షిప్య - ప్రార్థయతే ॥ (అని పాషాణమును
సముద్రమునందు పడవైచి, దిగువ విధముగా ప్రార్థింపవలయును.)

శ్లో॥ విశ్వాచీ చ ఘృతాచీ చ విశ్వయోనే విశాంపతే ।

సాన్నిధ్యం కురు మే దేవ సాగరే లవణాంభసి ॥ 1

శ్లో॥ త్రితత్త్వాత్మక మీశానం నమో విష్ణుముమాపతిమ్ ।

సాన్నిధ్యం కురు మే దేవ సాగరే లవణాంభసి ॥ 2

1. పూర్తి శ్లోకపాఠమును పుట సంఖ్య 356లో చూడుము.

శ్లో॥ నమస్తే విశ్వగుప్తాయ నమో విష్ణురపాంపతే ।
నమో జలధిరూపాయ నదీనాం పతయే నమః ॥ 3

ఇతి నమస్కృత్య (అని ప్రార్థనపూర్వకముగా నమస్కరింపవలెను.)

శ్లో॥ సమస్త జగదాధార! శంఖచక్ర గదాధర! ।
దేవ! దేహి మమానుజ్ఞాం తవ తీర్థనిషేవణే ॥
ఇత్యనుజ్ఞాం స్వీకృత్య ॥ (అని స్నానము చేయుటకై వినయముతో
సముద్రుని అనుమతిని స్వీకరింపవలెను.)

(మంత్ర:-2)

అగ్నిశ్చ యోని రనిలశ్చ దేహో రేతోఽథవా మృత్యురమృతస్యనాభిః ।
ఏతచ్ఛుభం పాండవసత్యవాక్యం శ్రుత్వాఽవగాహేత పతిం నదీనామ్ ॥
(అని పఠించి)

తతః స్నాత్వా ॥ అనంతరము స్నానము చేసి,

“ఆపోహిష్ఠామయోభువ” - ఇతి తిస్సభిః, “హిరణ్యవర్ణా” ఇతి
చతస్సభిః” పవమానస్సువర్జన” - ఇత్యేతే నానువాకేన చ స్నాయాత్ ॥ ⁽¹⁾
(అనగా - “ఆపోహిష్ఠా” అను (3) మంత్రములచేతను, “హిరణ్యవర్ణా” అను
(4) మంత్రములచేతను, “పవమానస్సువర్జన” అను అనువాకముచేతను
స్నానము చేయవలయును.)

ఆచమ్య । ప్రాణానాయమ్య ॥ (స్మృత్యాచమనము చేసి ప్రాణాయామమును
చేయవలెను.)

ఏవంగుణ ..... ప్రీత్యర్థం సింధుస్నానాంగ అర్ఘ్యప్రదానం కరిష్యే ॥
(అని సంకల్పించి)

1. ఈ మంత్రములు అన్నియును స్నానప్రకరణమున పూర్తిపాఠము ఇచ్చియుండుటవలన
ఇచట కేవలము ఉటంకింపబడినది. పూర్తిపాఠమునకై పుట సంఖ్య 65, 66లను
చూడుము.

శ్లో॥ సర్వరత్నోద్భవ! శ్రీమన్! సర్వరత్నకరోయతః ।

సర్వరత్న ప్రదాతస్త్వం గృహాణార్ఘ్యం మహోదధే ॥

ఇత్యర్ఘ్యం దత్వా ॥ (అని రత్నాకరుడైన సముద్రునకు అర్ఘ్యము నీయవలెను.)

ఉదకాంతరేణాచమ్య । ప్రాణానాయమ్య ॥ (అని వేరేనీటితో ఆచమనము చేసి ప్రాణాయామము చేయవలెను.) ఏవంగుణ .... ప్రీత్యర్థం సింధుస్నానాంగ పిప్పలాది తర్పణం కరిష్యే ॥ (అని సంకల్పించి, తూర్పుముఖముగా ఉండి, దేవతీర్థముద్వారా సవ్యముతో దేవతర్పణ రీతిగా⁽¹⁾ తర్పణము చేయవలెను.)

శ్లో॥ పిప్పలాదం వికణ్వం చ కృతాంతం జీవనే(కే)శ్వరమ్ ।

వసిష్ఠం వామదేవం చ పరాశరమపాంపతిమ్ ॥ 1

శ్లో॥ వాల్మీకం నారదం చైవ వాలఖిల్యాం స్తథైవ చ ।

నలం నీలం గవాక్షం చ గవయం గంధమాదనమ్ ॥ 2

శ్లో॥ జాంబవంతం హనూమంతం సుగ్రీవం చాంగదం తథా ।

మైందం చ ద్వివిదం చైవ వృషభం శరభం తథా ॥ 3

శ్లో॥ రామం చ లక్ష్మణం చైవ సీతాం చైవ యశస్వినీమ్ ।

ఏతాం స్తు తర్పయే ద్విద్వాన్ జలమధ్యే విశేషతః ॥ 4

శ్లో॥ ఆబ్రహ్మస్తంబపర్యంతం యత్కించిత్ సచరాచరమ్ ।

మయా దత్తేన తోయేన తృప్తిమేవాభిగచ్ఛతు ॥ 5

తర్పణ విధానము

1. పిప్పలాదం తర్పయామి	5. వసిష్ఠం తర్పయామి
2. వికణ్వం తర్పయామి	6. వామదేవం తర్పయామి
3. కృతాంతం తర్పయామి	7. పరాశరం తర్పయామి
4. జీవనే(కే)శ్వరం తర్పయామి	8. అపాంపతిం తర్పయామి

1. దేవతర్పణవిధానమును పుటసంఖ్య 134, 287నందు చూడుము.

9. వాల్మీకిం తర్పయామి	19. సుగ్రీవం తర్పయామి
10. నారదం తర్పయామి	20. అంగదం తర్పయామి
11. వాలఖిల్యాన్ తర్పయామి	21. మైందం తర్పయామి
12. నలం తర్పయామి	22. ద్వీవిదం తర్పయామి
13. నీలం తర్పయామి	23. వృషభం తర్పయామి
14. గవాక్షం తర్పయామి	24. శరభం తర్పయామి
15. గవయం తర్పయామి	25. రామం తర్పయామి
16. గంధమాదనం తర్పయామి	26. లక్ష్మణం తర్పయామి
17. జాంబవంతం తర్పయామి	27. సీతాం తర్పయామి
18. హనూమంతం తర్పయామి	28. యశస్వినీం తర్పయామి

ఇతి తర్పయిత్వా || అని ఒక్కొక్కరికి రెండేసిమార్లు తర్పణము చేయవలయును.)

శ్లో॥ ఆబ్రహ్మస్తంబపర్యంతం యత్కించిత్ సచరాచరమ్ ।
మయా దత్తేన తోయేన తృప్తిమేవాభిగచ్ఛతు ॥
ఇత్యంజలిం దద్యాత్ ॥

స్నానానంతరం “శుభ్రవస్త్రపరిధానవిధిః” స్నానప్రకరణే ద్రష్టవ్యః ॥
యథాశక్తి గోదానాదికం బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్ ॥ (స్నానము చేసిన పిమ్మట
శుభ్రవస్త్రమును ధరింపవలయును. ఈ విధిని గురించి పుటసంఖ్య 97లో
చూడవచ్చును. అనంతరము యథాశక్తి గోదానాదికము బ్రాహ్మణునకు
ఈయవలయును.)

॥ ఇతి సముద్రస్నాన విధిః ॥

